

KNÍHA O MNISSKEM
ŽIVOTĚ

R. M. RILKE

KNIHA O MNIŠSKÉM ŽIVOTĚ

Rainer Maria Rilke

Kniha o mnišském životě

1937

Dobré Dílo ve Staré Říši na Moravě

Vzácnému panu

Bohumilu Chlumeckému

na Břevnově

„tyto věci všech věcí, jež možno
zde uchopiti“, vděčně, pamětlivi
jsouce časté pomoci přípřežní na
svízelné cestě Dobrého Díla, věnují

Vydavatelé

Tu chvíle se schýlí a kovovým,
jasným úderem dotkne se mne:
mé smysly se chvějí. Já mohu, teď vím –
a chápu se tvárného dne.

Nic nebylo celé, než já jsem to zhléd',
zticha stálo vše, vyčkávajíc.
Jsou zralé mé pohledy, každému hned
jeho věc jde jak nevěsta vstříc.

Nic malé mi není, to právě rád
kreslím na zlatém pozadí
a zdvímám to výš, což vím, komu snad
duši to osvobodí...

Žiji svůj život v rostoucích kruzích,
jež po věcech vztahují širší vždy síť.
Snad z nich poslední neskončím na těchto luzích,
však chci se oň alespoň pokusit.

Kol Boha, té odvěké věže, kroužím
a kroužím po tisíce let;
a přec nevím: jsem sokol, jenž zniká tam bouřím,
či ta bouř, jež se rozráží pod cimbuřím,
nebo velký zpěv, jenž zaznít má v svět.

Mám bratry v sutanách, tam v horkých jihu vanech
i v dvorech klášterních se vavříň pozdvihá.
Vím, jak jsou lidské Madonny v jich plánech,
a často sním o mladých Tiziánech,
jež Bůh jak požár prožihá.

Však schýlím-li se, v sebe pohleděti:
můj Bůh je temný a jak hustá tkáň
sta kořenů, jež mlčky v zemi ssají.
Jen z jeho vlahosti že vzrůstám odevzdaně,
víc nevím sám, neb všechny moje sněti
hluboko dole spočívají a jen větrem vlají.

Nesmíme svémocně zpodobit jas tvůj skrytý,
ty Paní šerých svítání, z níž Jitro vzešlo nám.
Ze starých misek, kam jsou barvy naše slity,
co dokážem, jen tytéž tahy a jen tytéž svity,
jimiž tě smlčel druhdy světec sám.

Obrazy před tě stavíme jak stěny; a tak v nebe
nyní již tisíce tu strní zdí.
Neb zbožné ruce naše zastírají tebe,
i když tě naše srdce prostě zří.

Miluji bytí svého chvíle sešerelé,
v nichž teprv smysly mé se prohlubují;
v nich jako v starých listech objevuji
svůj denní život jak již prožitý a myšlenky mé bdělé
daleký jako legenda a překonaný cele.

Z nich vědění mi prýští, prostoru že dost
mně k žití druhému, nad času vzdutí šířmu je dáno.
A mnohdy jsem jak strom, jenž volně vzrostl
nad hrobem, šumný, uzrálý, a nyní jest mu přáno
sen vyplnit, ježž hoch zesnulý dávno
(teď v troskách těla horké stromu kořeny se tísň)
snil marně v tesknutích a smutku písní.

Sousedě Bože, často snad tě rušívám
za dlouhých nocí prudkým na zeď zatukáním –
odpusť, tak zřídka dech tvůj slyším, dlouhé ticho za ním
a vím přec: Ty jsi v síni sám.
Teď kdybys něco potřeboval, není tu, kdo by se zved
a podal ti, snad tápeš po nápoji:
vždy naslouchám. Dej malou známku touhy svojí.
Jsem vedle hned.

Jen zcela úzká stěna dělí nás,
jen náhodná; mohlo by stát se teď:
slabounce zavoláš, neb můj to bude hlas –
a sesuje se zeď
tak, bez hluku a hlomozu.

Je zbudována jen z tvých obrazů.

Tvé obrazy jak jména stojí před tebou.
A rozbřeske-li ve mně náhle jas tvůj odestřený,
jímž hlubiny mé poznávají tebe, prosvíceny,
na lesklých rámech rozplývá se marnou hrou.

A smysly mé, jež rychle ochabnou,
jsou bez vlasti, od tebe odloučeny.

Jen kdyby jednou zcela ticho bylo.

Vše náhodné a zbytečné kdyby se uskrovnilo
a umlklo a sousedské mé chichotání,
kdyby všechen ten hluk, jež dělají mé smysly bez ustání,
mně tolik nebránil v bdění a naslouchání –

Pak v tisícipramenném přemítání
mohl bych myšlenku až na sám kraj tvůj snovat
a tebe zachytit (jen co by úsměv kmit),
bych tebou mohl celý život obdarovat,
v dík proměnit.

Právě, když kráčí století, žiji své při práci.
Je cítit, van, jak list by veliký to byl,
jejž Bůh a ty a já svým písmem naplnil
a jenž teď, v cizích rukou vysoko, se obrací.

Je cítit přímo lesk té strany nové,
na níž se všechno ještě může stát.

A tiché síly zkoušejí svou šíři, pohotové,
měří se temným pohledem, než vyjdou bojovat.

Čtu to v tvém Slově, čtu to v dějinách
těch pokynů a pohybů a chvění,
jimiž tvé ruce obmykaly dění
vědoucím, vřelým ohraničováním.
Slovo »žij« znělo hlasitě a »zemřeš« jemně za ním
a vždy zas opakovals: budiž, buď!
A přece první smrt zde předšel vrah.
Tu protrhly se kruhy tvé rozpjaté zráním,
výkřik rozerval hrud',
přetl ty hlasy v hlubinách,
jež teprve se chystaly
tě vysloviti,
tě nést a podepřítí,
přes každou propast most vyvážený a božský –

Co od té chvíle koktaly,
jsou trosky
starého tvého jména.

Bledý hoch Abel praví, slyš:

Nejsem již. Bratr můj cos mi učinil,
co oči mé vidět neměly už sil.
On světlo mně zatarasil.
On tvář moji zatlačil
svou tvář v tmy řís.
Teď je sám jen on.
Musí ještě být, myslím alespoň.
Neb nikdo mu nečiní, co mně on učinil.
Dřív dráhy mé všechny spěly v svůj cíl,
teď všechny před jeho hněvem jdou,
jím všechny zmařeny jsou.

Myslím, můj bratr bdí beze sna
jak soud, před nímž se chvívá.
Na mne noc myslila, soucitná;
ne na něho již.

Temnosti, můj tys kmen, já vyrůstám z tvých ramen
a miluji víc tebe než ten plamen,
který chce ohraničit svět
a probleskuje vpřed
jen v okruh jakýsi,
však neví o něm žádné bytí mimo kruhu obrysy.

Leč Temnost drží vše v náruči nesmírné:
postavy, plameny a zvířata i mne,
jak právě co uloví,
lidi a všechny moci –

Snad síla jakás veliká, kdo ví,
teď pohne se v mém sousedství.

Já věřím v Noci.

Já věřím ve vše ještě nevyřčené.
Chci vyprostit city své nejzbožnější.
Co nikdo si netroufal chtít, sotva sněné,
jednou bezděčně bude mi, bez tíhy vši.

Odpust mi, Bože, zní-li to neskromně poněkud.
Však já tím chci vyslovit pouze přání:
Kéž nejlepší síla má jest jako pud,
tak bez hádání a bez váhání;
tak děti tě milují doposud.

Tímto valným vpřed proudem, tím vústováním
širými rameny v oceán,
tím vzrůstáním, jež jest návratem, do všech stran
chci tě vyznávat, s novým jít zvěstováním
jak nikdo dřív odhodlán.

A je-li to pýcha, nech, ať tedy pyšný jsem,
pro modlitbu mou,
kterou přec vidíš stát před tvým obličejem
a oblačným čelem tak vážnou, tak osamělou.

Jsem na světě příliš sám a přec samotný ne dost,
bych hodinu každou ti zasvětil v chrám.
Přilíš jsem nepatrný na světě zbloudilec a malý přec jen ne dost,
bych před tebou byl jako věc,
temná i umná, tak prost.
Já chci svoji vůli a za vůli svou chci jíti
činu cestami;
dobami ztichlými jdu-li a zváhavělými, neb cítí
blížít se osud neznámý,
kéž mezi vědoucími se nalézám
anebo sám.
Kéž celá tvá postava vždycky se ve mně zrcadlí,
a nikdy nechci být osleplý ani přestárlý,
abych těžký, čekavý obraz tvůj mohl obsáhnouti.
Chci se rozvinouti.
Jen nikdy ne sehnout zůstatí,
neboť tam selhu, kdekoliv sehnou se, vím.
A já vším smyslem svým chci být pravdivým
před tebou. Chci se popsati
jak obraz, jenž, viděný dlouho a zblízka,
v duši se vtiská,
jak slovo pochopené konečně,
jak denní svůj džbán,
jak obličej matky své,
jak loď, na níž bezpečně
byl jsem zachován
z bouře nejhroživější, smrtelné.

Vidíš, jak mnoho chci.
Snad žádám si všeho:
temnoty každého pádu nekonečného
a každého stoupání třpytné hry kmitající.

Tak mnozí tu žijí, nic nechť, jen v obyčeje
pocitu hladkém vše soudit jim lehké je,
jimi vládne, co z nálad jen vyzní.

Ty však se těšíš z každého obličej,
jenž slouží a žízní.

Ty těšíš se ze všech, kdož chtějí tě použití
jako nástroje.

Nezchladls ještě, pozdě není, možno je
v tvárné tvé hlubiny ještě se pohroužit,
kde život klidně se zračí, pln pokoje.

Budu jem na tobě rukama, jež se chvějí,
a věžíme atom na atom.
Ale kdo z lidí dokončit mohou a smějí
tebe, tvůj dóm.

Co jest Řím v pohledu tom?
Rozpadá se.
Co je svět v své kráse?
Bude rozbitou rakví,
dřív nežli na tvých věžích báně se zaskví,
než z mosaik rozlohy mlové
vystoupí v skvoucích paprscích čelo tvé.
Ale častokrát v snu
prostor tvůj přehlédnu
od hlubiny
tvých počátků vzhůru až tam, kde svory a spoje
zlatého slemene střechy tvé se skvějí.
A tu zřím: smysly moje
právě dotvářejí
poslední rozviliny.

Z toho, že chtěl tě jedenkrát
jediný, vím, že chtít tě smíme.
I kdybychom zavrhlí hlubiny všechny a co v nich dříme:
má-li jen horstvo žíly zlaté,
jež vykopat nikdo již schopen není,
jednou je vynese řeka na světlo denní,
vnikajíc v tiché skal taje,
přebohaté.

I když my nechceme častokrát:
Bůh zraje.

Kdo mnohé spory žití svého smřlí
a vděčen v obraz vetká je již krásou objaty,
ten konečně
zatlačí výtržníky z komnaty,
to bude jiná slavnostnost, kde's hostem ty,
jehož on v tichých večerech přijímá srdečně.

Ty druh jsi jeho samoty, když svírá nejvíce,
pokojný střed samomluv jeho stálých;
a každý kruh, jenž objal by tě v dálích,
kružidlo jeho napíná přes času hranice.

Co ruce mé se v štětcích probírají?
Maluji-li tě, odměníš mne, Bože, sotva pozorem.
Cítím tě. Jak pás ostrovů před nové země obzorem
počínáš váhavě mých smyslů na okraji
a očím tvým, jež nikdy nemžikají,
jsem volným prostorem.

Ty nejsi již uprostřed lesku svého,
kde všechny kruhy chorovodu andělského
dálky ti spotřebují v hudby vlnění, –
ty v nejposlednějším dlíš domě svém.
Celé tvé nebe naslouchá ven vychýleno ke mně sem,
když přemítaje tobě jsem se ztajil v mlčení.

Já jsem, ty Úzkostný. Neslyšíš mne,
jak všechny smysly mé o břeh tvůj bijí?
Mé city našly křídla, tíseň mjíí,
kol obličeje tvého krouží, bělostné.
Což nevidíš mou duši, v ticho výsostné
jak oděna před tebou stojí sama?
Což nezraje májová modlitba má,
na pohledu tvém visíc jak na kmene svém?

A jsi-li ten, jenž sní, jsem já tvým snem.
Však jestliže chceš bdít, pak tvá jsem vůle,
pak mocen stávám se vší veleby
v kruh rozklenut jak hvězdné ticho, vyplynulé
nad času město tyčící se ku nebi.

Můj život není tato chvíle chvatná,
kdy zříš mne se stínů se stíhat hrou.
Jsem strom, jenž vyhlédá z pozadí plátna,
z mnohých svých úst jen jedna jsem, ta matná,
která se nejprv uzavrou.

Jsem klid, jenž v sledu tónů dvou se tají,
ty těžko jen na sebe uvykají:
neb smrti tón chce vládu vést –

Však v temném intervalu objímají
se oba s chvěním.

Píseň krásna jest.

Kdybych byl vyrostl kdesi tam, kde dny
jsou lehčí, útlý hodin vzhled i plavnost,
byl bych k tvé cti zasvětil velkou slavnost
a ruce mé by nedržely tě tak sevřeny,
jak mnohdy drží tě, tvrdě, jak zpodě jha.

Tam byl bych odvážil se tebou hýřit,
ty přítomnosti bezbřehá.

A ve hry náladu
jak mlč bych těbe byl vhodil, všechny radosti zvířít
a tak tě vysoko mrštit, ať tebe kdo chytí
a vstříc tvému dopadu
ať s rukama do výše vztaženýma se řítí,
ty Věci všech věcí, jež možno zde uchopiti.

Byl bych tě nechal se blyštět, jak čepel se třpytí
sluncem. vzňatá.

Byl bych tvůj plamen dal zasaditi
v prsten z nejryzejšího zlata,
jenž by mi uchoval jeho záři
na ruce nejbělejší.

Byl bych tě maloval: ne na stěnu, sebe snad rozlehlejší,
na samo nebe, od výše k výši vždy závratnější,
a byl bych si představil tě, jak obři snad někdejší
si myslili tebe: jak horu, jak oheň, jenž nesháší,
jak samum, jenž z písečné pouště vzrůstá a vyprahlost roznáší
anebo
možná též: v podobě nejprostší
jsem jednou již našel tě...

Druzi mⁱ odběhli, o samotě
sotva již slyším smích jejich veselý zaléhat zpátky;
a ty, ty jsi vypadl z hnízda, není tu matky,
jsi mladé ptáče, zobáček žlutý, žluté dráčky
a veliké oči, a tolik je líto mi tě.
(Přiliš je široká dlaň má, když uchopí tě.)
A já ti prstem donesu kapku z lesního zdroje,
jak chytivě ji chytíš a zhltněš, tě sleduji s napjatostí,
a cítím, jak tepe srdce tvé i moje
a oboje z úzkosti.

Nalézám tě v těchto všech věcech země,
jimž dobrotiv jsem a jak bratrem jich;
v těch nepatrných sluníš se jak sémě
a velce oddáváš se v velikých.

To je ta údivná hra sil všech vroucích,
že věcmi procházejí, sloužíce:
v kořenech roste, ztrácí se v stoncích
a v vrcholcích jak jítrem zmrtvýchvstání šumíce.

Hlas mladého bratra.

Prořínuji, prořínuji
jako písek v prstech tvých.
Tolika smysly svět najednou pociťuji
a jinak je žízňivý každý z nich.
Na sterých místech jak odulé cítím své tělo,
jež ochořelo a pobolívá.
Však nejčastěj uvnitř v srdci to bývá.

Kéž mohl bych umřít. Být sám mne nech.
Myslím, že dokážu to konečně
tak sevřít se v úzkostech,
až tepny rozskočí se mně.

Viz, Bože, nový kdos přichází budovati
na tobě, ještě hoch byl včera; ještě znáti
jest na něm paní vliv, jak ruce spíná sic,
však toto sepětí již lží je zpolovic.
Neb pravá jeho páž již chce se odtrhnouti
od levé, bránit se neb komus pokynouti
a na rameni sama být.

Byl včera ještě hladký čela štít,
potoční oblásek dní proudem obroušený,
chvil, které nejsou víc než vlny jen a pěny
a nechtějí, než v zrcadlo být vyhlazeny
a obraz nebe nést, jež náhodou nad nimi schýlí se;
dnes tísní se
na tomto čele všechny světa děje
a ono soudem neúprosným sraštěné je
a tíhou ortele až klesá do klína.

Je čistou blanou líc nového obličej.
Nebylo světla před tím světlem, jež se na něm skvěje,
a kniha tvá jak nikdy ještě počíná.

Miluji, nejněžnější Zákone, tvé bytí nezřené,
jímž zráli jsme, i když jsme s ním se přeli;
ty velký stesku domova, jehož jsme nezapřeli,
ty lese, z něhož nevyšli jsme život celý,
ty písní, kterou každým mlčením jsme pěli,
temný ty čeřene,
v němž city uvízly, když rozprchnout se chtěly.

Tys počal se tak nekonečně velce
onoho dne, v němž počal jsi i nás, –
a my tak uzráli v tvých výsluních, tak rozestřel se
kmen do šíře, v hloub vkořeniv se včas,
že nyní možno jest, by spočívaje dotvářel se
v lidech i andělcích a madonnách tvůj jas.

Nech klidně svoji dlaň nad nebesklonem tkvěti
a němě poshov jen, co temně tvoříme ti.

Dělníci jsme: ať učňové, tovaryši neb mistři,
a budujeme tebe, vysoký ty Trojstěžní.
Tu mnohdy přijde vážný z dálky příchozí, jenž na vše jist zří,
jak záblesk světla projde našich duchů stem a všecky zbystří
a chvějící se rukou ukáže nám nové díla umění.

Na kolébavé lešení, v závratnou výš se pnoucí,
stoupáme, těžce třímající v rukou kladiva,
až jedna hodina v tvář vtiskne pocel vroucí,
víme, ta chvíle zářívá a jako vševědoucí
od tebe přichází, jak s moře vítr zavívá.

Tu rozeznáš se všacka kladiva, jichž úder po úderu
se v skalách odráží a hlaholí sterými jazyky.
Teprv když stmívá se, své umlčíme perlíky:
A tvoje přístí podoba již rýsuje se v šeru.

Bože, tys veliký.

Tys velký tak, že ani nejsem již,
postavím-li se jenom nablízko tvé skály.
Tys temný tak, že tento jas můj malý
nic neznamená na tvém okraji a nezjasní tvou říš.
Tvá vůle jako vlna vpřed se valí,
a každý den v ní pohltíš.

Jen touha má strmí až k tváři tvé,
jak andělů všech větší před tebou tu stojí:
bledá, cizí a nevykoupená přec v dychtivosti svojí
svá křídla k tobě vzhůru pne.

Již nežádá si toho letu v bezbřežnost,
kde potkávala měsíce, jak bledé mimo plynou,
a dávno toho o světech ví dost.
Teď chce jen mlčky stát před tváří tvojí stinnou
s křídly jak plameny, v jichž bílém záření
by mohla spatřit v šerých brv tvých zachvění,
zda ji snad neodsuzují či zda jí vlídně kynou.

Co andělů tě hledá v světlech jasných,
o hvězdy narážejí svými čely,
z každého lesku poznat by tě chtěli.
Když já však mám tě vyslovit v svých básních,
tu jak bych viděl v pláště tvého třásních
odvrácený jich obličej, jak by tě opouštěli.

Sám byls jen hostem zlata v krátkém snu.
Jen zavděk době té, kdy touha neustálá
v své jasné mramorové modlitby tě ždála,
zjevil ses jako král, jež hvězda zvěstovala,
pyšný na proudy paprsků v čele tvém slitě v korunu.

Čas ten se rozplynul a domů vrátil jsi se v tmu.

Zcela jsou temná ústa tvá, s nichž bytost moje svála,
a ruce tvé jsou jako z ebenu.

To byly Michelangelovy dny,
o nichž jsem v cizích knihách čítával.
To byl ten muž, jenž tak nad měrou věcí stál,
sám ohromný,
že zapomněl na nezměřitelnost, v níž tys mu zůstával.

To byl ten muž, jenž vždy se vrací zas,
když určitý se dovršit má čas
a ještě naposled chce shrnout cenu svou.
Tu ještě jeden jde, tíž doby veškerou
zdvihnout a vrhnout ji své hrudi ve propast.
Ti, kteří před ním šli, měli svůj žal i slast;
on cítí však jen rozměry života, který třeba zhástí,
aby vše obemkl jak věc, která se hmatem zjistí, –
jen Bůh nad vůlí jeho ční, sám vzdálený a prost:
tu miluje ho vysokou svou nenávistí
pro tuto nestižitelnost.

Se stromu, jenž slove Bůh, ta snět, jež nad Itálií se pne,
odkvetla již.

V době své milostné
byla by ráda zrychlila své zrání, plodů tíž
aby ji prohnula, leč vprostřed rozkvětu se vyčerpala již
a plodů ani nebude už mít.

Jen jaro boží bylo tam a mládí sen,
jenom Syn jeho, Slovo jen
tam dokonávalo se.

Co bylo síly, odevzdávalo se
tomu chlapci, jenž v paprscích svítí.
A všichni přicházeli položit
před něho dary své;
zpívali všichni jak cherubínové
k jeho cti.

On jemně dýchal vůní mladosti
jak Růže růží.

On kruhem byl, jenž srdce bez vlasti v svém středu uhostí,
semkne a sdruží.

On v pláštích, proměnách procházel na okružích
všech stoupajících hlasů časnosti.

Tu milována byla též ta k plodu probuzená,
ta plachá dívka, poslem Páně navštívená
a krásná ve svém úleku.
Ta kvetoucí, neobjevená,
zahrada zamčená, v níž sta cest zve přec ke vděku.

Tu nechali ji kráčet, zavlát v kvítí
a s mladým rokem pučet z svěžích niv;
služebné její Mariino žití
stalo se královským, sám div a div.

Velebně svátečních jak zvonů znění,
tak procházelo všemi domy, výzva do výšin;
a ona, rozptýlená kdysi v dívčím snění,
tak pohroužena byla ve svůj klín,
tak oním Jedním vyplněna, touze
tisíců dostatečná odpověď,
že vše se zdálo zářit pro ni pouze,
jež byla jako vinice, úrody nesouc přípověď.

Však jako by plodů břímě, jež úponky sklání,
a sloupů a oblouků nad průchody rozpadání
a zpěvů váhavé doznívání
bylo ji sklíčilo snad,
v hodinách jiných tak byla zobrazována
onoho Většího ještě nezrodivší Panna,
že k bolestem, dřív než z hloubi se otevře rána,
zdála se přichylovat.

Ruce její, jež mlčky se uvolnily,
holé leží.
Žel, Největšího ještě nepovily.
A andělé, kteří k útěše neměli síly,
cizí a strašliví vůkol ji střeží.

Tak malovali ji; jeden z nich přede všemi,
jenž ze slunce si nes své touhy vzeplání.
Vždy čistší zrála mu nad záhad haluzemi,
však obecnější vždy v bolestech, blízka zemi:
bylť celý život tím, jenž plakat zvykl, němý,
a jemuž pláče vzlyk se vtlačil do dlaní.

On sám je závoj nejkrasší, jenž bolest její skrývá
v své záhyby, k rtům bolným přimknutý,
nad nimi téměř v úsměv shrnutý –
i v světle sedmi svěc, jež anděl drží, stmívá
se jeho tajemství stín neproniknutý.

Tou sněťí, nikdy jež rovnat se nemohla
oné tam, jednou též Bůh, strom, se rozevlá
v ples léta zvěstování, rozžumí se zráním;
v té zemi, lidé kde jsou jati nasloucháním,
kde každý jest jak já, samotný docela.

Neb samotnému pouze bude zjeveno,
a stejně samotných kde množství počteno,
víc bude dáno jim, než úzký jeden pojmut stačí.
Neb jinak každému Bůh zjevovat se ráčí,
až potom poznají, blízko již pláči,
že v tom, co v širokých domněních se zračí,
vyznavači jak jistota, pochyba popěrači,
rozličný v sterých jsoucnech jediný Bůh kráčí,
jak vlna hladinou probíhá jediná.

To je ta poslední modlitba účinná,
již vidoucí si říkat budou v duchu shody:
Bůh, kořen, přinesl již plody,
rozrazte zvony beze škody;
máme dny tisíců slavit hody,
v nichž zralá stane hodina.
Bůh, kořen, přinesl již plody.
S vážností vizte teď, co počíná.

Nemohu věřit, že ta drobná smrt,
jíž denně přec přes hlavu nahlížíme,
má navždy být jen starost nám a trud.

Nemohu věřit, že nám vážně hrozí z hrobu hrud;
já ještě žiji, čas mám stavět: ve krvi mé
čímś vlastnějším je trvání než v růži nach a stud.

Smysl můj hlubší jest nežli ta obmyslná hra
se strachem naším, na níž smrti zdá se záležet.
Já jsem ten svět,
z kterého ona bloudíc vypadla.

Jak ji

potulné mnichy vídáme putovat po kraji;
jich návratu, se obáváme potají,
neb nevíme: je to pokaždé tentýž,
či dva, či deset, tisíc, víc jich? tak se střídají.
Známe jen tuto dlaň, zvláštní a zažloutlou,
jež náze tak se vysunuje a tak na blízku –
tu, tu:
z našeho roucha vlastního jak by tu čněla pojednou.

Co budeš činit, Bože, umru-li?
Já jsem tvůj džbán (co, puknu-li?)
Jsem nápoj tvůj (co, vyschnu-li?)
Jsem roucho tvé, tvých rukou dšlo, máš sic na vůli
mne odložit, však se mnou ztratíš smysl v dění svém.

Po mně již nemáš domu, ve kterém
slov přítulnost a vřelost vstříc ti pozdrav nese.
S tvých nohou unavených sesmekne se
ten sandál sametový, jímž ti jsem.

Tvůj velký plášť nechá tě nekrytým.
Tvůj pohled, jemuž líc svou podkládal jsem, němý,
vlaze jak podušku, přijde a mezi všemi
mne hledat bude, dlouho – stín až zastře zemi
při slunce západu širými perutěmi,
v klín cizích kamenů se složí s jasem svým.

Co budeš činit, Bože? Úzko je mi.

Ty jsi ten šeptající Učouzený,
spíš na všech pecích na šíř, skromný host.
Vědění jest jen v čase, zná jen konečnost.
Ty jsi ten temný Neuvědoměný
od věčnosti a na věčnost.
Ty jsi ten Proslící a Úzkostný v svém zjevu,
jenž do smyslu všech věcí vkládá tíž.
Ty jsi ta citlivá slabika v slavném zpěvu,
která se vrací vždy jemnějším ve záchvěvu,
čím hlasů proud se vzdouvá výš.

Jinak ses nenaučil již.

Neb nejsi ten, kol něhož, v skvostné řady
se kupí bohatství všech výtečnost.
Ty jsi ten prostý, který šetřil všady.
Ty jsi ten rolník šedobradý
od věčnosti a na věčnost.

Mladému bratru.

Hoch ještě včera, který v zmatku dlíš:
kéž krev tvá v slepotě se neutrátí.
Ne požitek, ty míníš radost znáti;
ty jako ženich tak se čistě skvíš:
Cudnost buď nevěstou, jíž náležíš.

Veliká Rozkoš po tobě též vzhlíží,
jsou nahá náhle všechna ramena.
Na zbožných obrazech na bledých tvářích křiví
se cizích ohňů záře plamenná;
a smysly tvé jak hadů roj se plíží
a v rudé tónů veselí se hříví
v taktu, jímž vlíká tamburina zmámená.

A náhle jsi tu opuštěn, sám z lidí
s rukama, jež tě nenávidí –
byť zázrakem se teď tvá vůle nevzpjala:

Však tu, jak ulicemi, jež se na noc klidí,
ze zahrad božích van tvou temnou krví vlá.

Mladému bratru.

Tu modli se, jak vyučen jsi tím,
jenž mnohým sám též prošel zmatkem zlým
k postavám svatým, které vyrůstají
ze zlatých smaltů půdy v chrámu taji
a všecku bytí vážnost v sobě tají,
zobrazil Krásu s mečem taseným.

Můj smysle hluboký, tak říkej s ním,
já nezklamu tě, důvěřuj se ve mne;
v mé krvi šum sic mnohý kypí temně,
však že jsem z rodu Touhy, přece vím.

Veliká vážnost přese mne sem vlá.
Jest v jejím stínu život svěží nám.
To poprvé jsem s tebou docela,
můj cite, sám.
A ty jsi dívčí tak.

Ženštinu v sousedství můj postřeh zrak,
jež kynula mi z uvadlých rouch běli.
My s tebou však o předalekých zemích rozprávěli.
Má síla pak
vzhlíží za horstev čely.

Mám hymny, mlčením jež pěji.
Jest postoj vzpřímený, a v něm
své smysly skláním nehlouběji:
velkým mne zřít a malý jsem.
Rozlišíš mne jen rysem stínu
od věcí klečících; tak jsou
sehnuta stáda nad pastvinu,
já pastýř v horské nivy klínu,
před nímž zpět večer domů jdou,
já vzadu, po koberci cest,
slyším jen mosty dunět v tiši,
a v kouři, jímž jich rouna dýší,
můj návrat zcela skrytý jest.

Bože, jak pochopím hodinu tvého rána,
kdy, prostorem by rozpjala se vyrovnána,
jsi hlasu svému předjít pokynul;
nicota byla tobě jako rána,
kterou jsi světem ovinul.

A teď se tiše zaceluje v nás.

Neboť z ní, choré, horečnatost její
vypily minulosti, ač se chvějí
nám údy, lehce vrávorajícím, přec nehlouběji
pokojný tep již pociťujem zas.

Tak na nicotě jsme obklady léčivé,
tak zahalujeme, co trhlina je samá;
ale ty vzrůstáš do neznáma
ve stínu svatě tváře své.

Všichni, jichž rukou pohyb není
vklet v čase, měště přebědném,
všichni, kdož kladou je na věci tiché tkvění,
na jakés místo daleké cest vření
a sotva známé jakým pod jménem, –
vyslovují tě, požehnání každodenní,
a listu neobracejíce, něžným šepcí rtem:

Jsou modlitby jen v nitru, na dně dění,
ruce tak posvěceny jsou,
že netvořily nic, co prosbou není;
ať v malby zápalu neb ve žní zápolení,
již z nástrojů jen uchopení
vytryskla zbožnost modlitbou.

Jest času bytí mnohotvaré.

Častokrát v sluchu nám to dobou vře
a činíme jen zas to věčné, staré;
víme, že Bůh nás, velký, obevlál, jako když líce jaré
zahálí vousy, šat jak údy obestře.
Jak žily mramor probíhají různocaré,
tak my jsme v tvrdé boží nádheře.

Jméno jak světlo tvrdým svým
leskem nám v čele žhne.
Tuť tvář jsem sklonil (co víc smím?)
před ortelem tím dočasným
a tebe (jejž jak zvát, teď vím)
jsem zřel, jak temným závažím
svět zatížils i mne.

Vymkls mne zvolna z času jha,
kam vstoup jsem zdráhavě;
tichý byl spor, vzdal jsem se já:
teď temnotnost tvá přesahá
jemné vítězství tvé.

Teď máš mne, koho, nevíš sám,
neb širým smyslům tvým se zdám
jen zahalený tmou.
Sleduješ s podivnou
něhou, jak prsty probírám
šedivou bradou tvou.

První tvé slovo bylo: Světlo: a v tom záchvěji
zrodil se čas. Pak odmlčel ses dlouze.
Druhým tvým slovem stal se člověk, v úzkosti a touze
(tmíme se ještě v jeho zvuku pouze),
a zase přemýšlení zřím ti na obličej.

Však slova třetího si nepřeji.

Často se v noci modlím: Buď ten němý,
jenž v posunech zůstává, vzrůstaje,
a jehož ve snách pudí Duch, by sčítaje
mlčení těžký úhrn vryl jej, v úctě dbaný všemi,
jak v čela nám tak na pohoří okraje.

Buď útočištěm před tím času hněvem,
jenž Nevyslovitelnó zavrhl nám.
V ráji se setmělo, noc vešla tam:
buď strážcem, ponocným; že táhlým rohu zpěvem
vždy včas se ohlásil, jen tím je znám.

Přicházíš, jdeš. Zapadnou dvěře
hned lehčeji, toť sotva vzdech.
Z těch, kdož tu v tichých domů šere
přejdou, ty nejtišší jsi z všech.

Tak lze ti přivyknout, že ani
nevzhlédnem z knihy, ó těch krás
obrazů v novém zjasňování,
když modrý stín tvůj přešel nás;
neb tak tě věci pěji maní,
ticho, pak hlasně, zas a zas.

Často tě v smyslech zřím, tu plná
postava tvá se rozdělí;
krácíš jak sama světlá srna
a já jsem les, tak ztemnělý.

Jsi kolo, před nímž stojím, trna:
loukotí temných vějíř, prostou
hrou tlhy vždy z nich jedna tu
mně přiblíží se v obratu,
a díla má dobrovolná rostou
tak od návratu k návratu.

Jsi nejhlubší, jenž k výši vzpjal se,
marně se noří potápěči, marně věže ční.
Ten vládný jsi, jenž v příslib dal se,
a přec: kdo zbabělý tě ptal se,
rozplýval ses mu v mlčení.

A protimluvů les jak rost by.
Smím kolébat tě písní svou,
a přece splní se tvé hrozby,
jež nad národy strašny jsou.

Z knih první tobě psána byla,
tvou obraz prvý stíhal zář,
bolest i láska tebe žila,
tvá vážnost jako z kovu slila
se v čele všech, kdož v plnost díla
sedmi dnů promítli tvou tvář.

Ztratil ses v tisících, vždy skrytší
za zchladlou žertev záplavou;
až v chrámových pak chórů výši
za mříží zlatě zazářivší
pohnul ses v světél prostor čistší;
a úzkost, náhle porodivší,
ovinula tě postavou.

Vím, záhadný jsi, v tmách jak plam je,
čas váhav stanul kolkolem.
Jak jsem tě stvořil krásně – klamně
v hodině, která napjala mě,
kdy ruku v pýše pozdvih jsem.

Co zdobných čar jsem načrt, po mém
to nešlo vždy, jdu za tím zlomem, –
tu všem mým plánům došel dech:
spleteny v trnitých šlahounech
linie, ovály mé jemné,
až najednou hluboko ze mne,
ze vztažení po nevědomém
trysk nejzbožnější z tvarů všech.

Dílo své nepřehlédnu snad,
jen cítím: k dokonání zraje.
Však, výše oči upíraje,
vždy znovu chci je budovat.

Tot dní mých dílo, na kterém
leží můj stín jak slupka zbylý.
Snad listí jen a hlína jsem,
však modlím-li se, maluji-li,
jest neděle, vše v dol můj pílí,
jsem plesným Jeruzalémem.

Tím pyšným Páně městem jsem,
sty jazyků abych jej zpíval;
dlík, z Davidových rtů jenž zníval,
mnou vyzněl: a když den se stmíval,
v soumraku harf jsem odpočíval,
dýchal jsem večernice rtem.

K východu jdou mé třídy. V klidu
dávno-li jsem a prázden lidu,
nuž jen: bych vyrost nad zmatek.
Každého v sobě kráčet slyším,
šířím svá osamění k výším
od počátku zas v počátek.

Vy mnohá města nesevřená
útokem, což vám odepřena
byla ta síla touhy, hodné
mít nepřítele, jenž je ctí?
Kéž obleh vás na nerozhodné
a dlouhé desíletí!

Až byste v hladu, v trudu, stěží
jej snášela z posledních sil;
jak širý kraj on před zdmi leží,
neb tak zná vytrvat kol věží
a hradeb těch, jež navštívil.

Jen vyhlédněte nad své střílny:
tu táboří a neumdlí,
neubývá, vždy stejně silný,
nepošle hrozbu ni slib sdílný
po mluvčích, již by k městu šli.

On je ten beran neúchylný,
jenž v němé práci zápolí.

Z rozmachů svých se navracím,
sebe v nich ztratil jsem.
Zpěvem jsem byl, a Bůh, ryzí rým,
ještě zní v sluchu mém.

Zas tichý být, prostý jsem zatoužil,
hlas stanul, zvolněný;
v modlitbu lepší se pohroužil
obličej skloněný.
Druhým jak vítr byl jsem dřív,
třásl jich haluzemi.
Daleko byl jsem, blíže andělských niv,
vysoko, kde mizí v nic světla div –
však Bůh se hluboko tmí.

Na jeho vrcholku okraji
jsou andělé poslední dech;
že zvnitř z jeho větví vzlétají,
to jest jim jako v snech.
Než černé síle kmene, víc
věří tam světlu sfér,
v jich sousedství v drahách oběžnic
se utekl Lucifer.

On v říši světla knížetem jest,
a jeho čelo ční
tak strmě v nicoty veliký lesk,
že sám, skloniv obličej, cítí stesk
po oněch tmách, v nichž se dní.
On je ten jasný bůh doby, jen jím
hlučně vzbouzí se vše, co v ní spí,
a poněvadž lká často utrpením,
a hned směje se z útrapy,
ona v spásu od něho věří a vším
na jeho moci lpí.

Čas je jak okraj ovadlý
na listu bukovém,
je skvělý šat, jenž zvolna tlí,
jejž odvrh Bůh tím dnem,
kdy, sám vždy hluboký jsa břeh,
znavil se vzlétáním,
před každým rokem v úkryt leh,
až prorost v nitro věcí všech
svých vlasů kořáním.

Jen skutkem můžeš být uchopen,
jen rukama objasněn;
jest každý smysl hostem jen
a touží ze světa ven.

Smyslen je každý smysl, vždy v něm
je cítit jemný jakýs lem
a že jej kdosi spřed:
ty přijdeš však, vydáš se všem
a přepadáš uprchlé zpět.

Kde jsi, znát nechci, jen zříš-li ty mne,
mluv ke mně odevšad.
Tvůj ochotný evangelista se tkne
všeho svou zmínkou a zapomene
se za zvukem podívat.

Vším choděním svým přece vždy
jdu k tobě, cíl můj ty jsi;
neb kdo jsem pak já a kdo jsi ty,
nerozumíme-li si?

Můj život má týž šat a tvář jak dávní carové
v hodince jejich poslední, již němě podstupují.
Jen ústům mým se vymkla moc, však vůkol všude čtu ji,
mé říše, které mlčky jen sám v sobě zaobluji,
za mnou přec kdesi v pozadí se širé shromažďují
a smysly mé jsou stále ještě gosudarové.

Modlit se jest jim ještě vždy: vše vyzdvihnout svou dlaní,
budovat ze všech měr, by též to hrůzné v spořádání
stalo se takřka velikostí, ba krásné smělo slout –
a: každé přikleknutí tam, v důvěře odevzdání
(by nikdo z ostatních to nepostřehl ani)
blankytem, zlatem, třpytem mnohých bání
převýšit, přikrýt, překlenout.

Neb co jsou kláštery a chrámy skvělé
v svém vzestupu a vzrůstu nad námi
než harfy, znějící utěšitelé,
v jichž struny ruce polou vykoupených rozechvělé
noh se před králi a pannami.

A Bůh mi káže takto psáti:

Buď losem králů hrozivost.
Jak anděl má před láskou státi,
a kde se tento oblouk ztratí,
tam již pak nemám k času most.

A Bůh mi velí, vkreslit v obraz lidský:

Čas nejhlubší jest bolest má,
nuž, položil jsem v jeho misky
ženu, jež bdí, ran rudé vtisky,
bohatou smrt (by svými zisky
čas uplatila lačný vždycky),
měst úzkostný rej bakchantický,
šilenství, krále, co zem jich má.

A budovat Bůh poroučí mi:

Jsemť králem nad času konečnost.
Však šedý s tebou jdu dny tvými,
tvých samot důvěrník a host.
Jsem oka s obrvím hled přímý...

Ono necht přes ramena zří mi
od věčnosti a na věčnost.

Tisíce theologů sestoupiti prahli
v starou noc jména tvého, pohroužit se v ni.
A panny procitaly k tobě, dni,
a v zbroji stříbrné jinoši táhli,
zaskvít se v tobě, pole bitevních.

V dlouhých tvých podloubích se potkávali
básníci, světu sotva patrní,
kouzelných nových tónů byli králi,
vládní a hlubocí a mistrní.

Smírná ty chvíle večerní, v níž podobně se stává
všem básníkům, než rty své otevrou;
nutkáním temným vnikáš v ústa zajímavá
a v pocitu, že našel slova pravá,
každý tě oběstírá nádherou.

Stotisíc harf tě povznáší jak na perutích
z mlčenlivosti nížin k výši zářivé.
A staré větry tvoje v nových vzdutích
všecky věci a potřeby, vzácnější v náhlých postřehnutích,
ošlehly dechem velebnosti tvé.

Roztrousili tě básníci
(bouř prošla vším, co zajíká se),
však já tě shromáždit chci zase
v nádobu, tebe těšící.

Bral jsem se v mnohých větrů příval;
tys tisíckrát byl zmítán v něm.
Přináším, co jsem nacházel:
jak číše tě slepec používal,
hrubý dav hluboko tě skrýval,
však žebrák vztáhl tě vstříc všem;
a mnohdy u dítěte býval
tvůj smysl velkým podílem.

Vidíš, že jenom hledač jsem.

Kdosi, jenž za rukama svýma
jde ukryt a jak pastýř stád;
(jen odvrát pohled, jenž ho zmát,
ten pohled cizích, jenž si všímá
tak pátravě a chladně snad.)
Kdosi, jenž sní, že dovršit má
tebe: tak sám se dokonat.

Vzácný je svit slunce v sobóru.
Tam z postav skvoucích vyrůstají stěny,
a císařských vrat oblouk pozlacený
v panen a starců řad je prolomený,
jak křídla rozmáchnutá v prostoru.

Tam na sloupovém vrat těch okraji
stěna se ztratila za ikonami;
a v tichém stříbře tkvící drahokamy
jak v chóru stoupají a spadají
zas do korun, kde lesky jich a plamy
krásnější nežli prve zmlkají.

A nad nimi, modrá jak nocí lem,
ač převládá jen bledá líc,
vznáší se Paní, v níž sis zalíbil (Aj, služka Páně jsem):
ta vrátná tvá, ta jitřní rosa, vypůjčená dnem,
jež obekvítá tě jak niva, tak dol za dolem
a nepřestávajíc.

A Syna tvého obraz vyplňuje bání,
dům spíná kolkolem.

Ráčí-li, na svém trůně staň,
jež ve vidoucích vidím s úžasem.

Tu jako poutník též tam všed,
tebe jsem, kameni,
v čele svém cítil, sám pln běd.
A světly, sedmi na počet,
temné tvé bytí jsem obepřel
a v obrazu každém jsem zahnědlé zhléd
tvé mateřské znamení.

Tam stál jsem, kde stávají žebráci,
mdlý, vyhublý každý z nich byl:
v tom, jak se zdvíhá a potácí,
tebe, vítr jsem pochopil.
Sedláka zřel jsem, pod tíhou let,
s bradou jak Joachim,
a z toho, jak ztemněl mi na pohled
ve hloučku podobných uprostřed,
jemně jak nikdy jsem poznal tě hned,
beze slov zjevena tebe jsem čet
ve všech, v něm především.

Ty necháš běžet čas
a nikdy nemáš klidu v něm:
rolník tvůj smysl stihne v díle svém
a zdvihne jej, zpět vrhne se zrnem
a znovu zdvihne zas.

Jako hlídač kdesi ve vinicích
budku svoji má a bdí,
budka strážná, Pane, jsem v tvých rukou bdících,
noc, ó Pane, jsem z tvé noci v pozadí.

Vinohrade, pastvino a starý jabloňový sade,
role, žádného jež jara nevynechává,
strome fílkový, i v půdě ztvrdlé nad mramor jenž všade
z mízy své sta sladkých plodů zrání nechává.

Vůně vychází z tvých oblých ratolestí.
Jsem-li bdělý dosti, netážeš se mne;
bez bázně, ve štavách rozpuštěny, aby strom moh kvéstí,
tiše stoupají tvé hlubiny tu podle mne.

Bůh ke každému mluví jen dřív, nežli stvoří ho,
pak mlčky z noci vyjde s ním do světla denního.
Ale ta slova, nežli žít kdo započne,
tyto jsou věty oblačné:

Vyslán svých smyslů žízní dychtivou,
dojde až na kraj touhy; čírost mou
přioděj podobou.

Za věcmi vzrůstěj jako požár bojující s tmou,
ať jejich stíny tak se rozepnou,
by vždy mne zcela kryly.

Nech, ať se ti všechno zde udá, krása i hrůza, jen jsi-li
vždy hotov jít dále: žádný pocit hraničný není v tom ději.
Jen ode mne se nenech odervat.
Ta zem, kterou životem zvou,
je blízko, již na dotek snad.

Budeš ji poznávat
po vážnosti její.

Podej mi ruku svou.

Byl jsem u nejstarších mnichů, těch malířů, mytotvorců,
již pokojně psali děje a runy slávy vryli v rys obrazů svých.
A já ve své obličejce jsem zachytil jen jak ve výši do praporců
van větrů, vod a vrcholků lesních na okraji křesťanství šumějících,
a tebe, Pevnino, svítati nevidím, vyhlížeje.

Tebe chci vyprávět, obhlédnout, popsati v velkém i v mále,
ne hlinkou a nachem, ne zlatem, jen inkoustem z kůry jabloňové;
vždyť ani perlami na tyto listy bych nepřipjal světlo tvé
a obraz nejrozchvělejší, jež smysly mé našly by, pohotové,
ty slepě, jen pouhým svým bytím bys převýšil neskonale.

Tak v tobě chci věci jen skromně a prostince nazvati jménem,
chci jmenovat krále, ty nejstarší, odkud že přišli, co nesli si v něm,
a jejich činy a bitvy chci vepsat na okraj svých stránek.
Neb ty jsi půda. Tobě jsou časy jak letní jen vánek
a na blízke nemyslíš jinak nežli na nejdalší mezi všemi,
ni na to, kdo hloub tebe vsáli a obdělávali lépe tvou zemi:
ty cítíš jen lehké dotknutí vždy podobnými žněmi
a neslyšíš rozsévače ani žence, již po tobě krácejí, nerušíce tvůj spánek.

Ty základe ukrytý v tmách, tak trpěliv neseš tíhu zdiva.
A snad ještě svolíš, by trvala hodinu města hlomozivá,
a dvě ještě hodiny dopřeješ kostelům, klášterům, v kterých se samota klene,
a pět hodin necháš ještě se lopotit všechny vykoupené
a zřít budeš sedm ještě hodin rolníků dílo, jehož neubývá:

Než budeš zas pralesem, plynutím vod a pouští postupující
v hodině nestižitelné úzkosti,
kdy nedokončený obraz svůj, stále se dotvořující,
od věcí všech zpět požádáš s přísností.

Dej mi jen ještě malou chvíli času: jak nikdo chci milovat věci,
až všechny budou tebe hodny, dost širé pro tvůj stan.
Sedm dní, sedm pouze obdržet chci,
a nepopsaných, nad nimiž tvá zář se porozsvěcí,
sedm osamělosti stran.

Knihu, jež ji by obsáhla, komu ty předkládáš,
ten skloněn nad listy ví, co jest vytrvati.
Třebas jen proto, že ho v ruce máš,
bys mohl sám jím psáti.

Procit jsem, dítě v bezmoci,
jist jen svou důvěrou,
po úzkosti a po noci
zřít zase ve tvář tvou.
Vím, když svou myslí měřit chci,
ta hloub, ta šíř, ta dál –:
ale ty jsi a jsi a jsi,
byť čas tě obchvíval.

Zdá se mi, zároveň teď jsem
dítě, hoch, muž i víc.
Cítím jen, kruh svým návratem
je bohat, vine se vstříc.

Díky ti, sílo hluboká,
jež jemněji vždy mne ponouká
jak za mnohé skryta stěny;
teď teprv den všední mne prostotou jme
jak obličej svatý, jímž ruce mé
temné jsou doplněny.

Že před chvílí přec nebylo mne,
víš o tom? A ty pravíš: ne.
Nespěchám-li jen, cítím, pro mne
minulým být je nemožné.

Přece jsem víc, nežli sen ve snů zdaji.
Jen to, co touží k lemu, ku okraji,
jest jako den, jak hlíny hnět;
skrz ruce tvé tak cize se to tlačí,
víc svobody, tvá dlaň již nepostačí,
a ruce, smutný, odsunou se zpět.

Tak zbyla temnota pro tebe samého,
a, v okruh prázdných světél vzrůstající,
jakési světa děje zdvíhají se
z kamení vždy jen více slepého.
Jest ještě, kdo by na něm stavěl, znaje plán?
Hromady zase hromady jen chtějí,
kameny jako opuštěné čnějí,

a žádný není tebou otesán.

Tak světlo šelestí v koruně stromu tvého,
vše věci zpestřuje a zplaňuje ti zcela,
až setlí den, teprv tě naleznou.
Soumrak, ta něha prostoru zdůvěrnělého,
tisíce dlaní klade teď na tisícera čela,
a všechno cizí pod nimi je zbožné pojednou.

Nechceš svět přidržovat k sobě jinak zvláště
než v tomto nejnežnější ruky sunu.
Vyhmatneš zem v nebeském jejím lůnu
a tak ji cítíš pod záhyby svého pláště.

Tak tichý bytí způsob obvyklý je ti.
A ten, kdo jména hlasitá ti zasvětil,
již zapomenut jest, ač z tvého sousedstva.
Z tvých rukou, jež se vzhůru zdvíhají jak skála,
stoupá, by smyslům našim zákon ukládala,
s temnotným čelem němá síla tvá.

Ty Ochotný, a tvoje milost všem
nejstarším posunům vždycky vstříc vyšla jistě.
Když někdo ruce sepne, takže krotké jsou
a přlkrovem
té hrsti temnoty, již obemkly –:
pojednou pocítí v nich tebe vznikat čistě,
a jako ve větru
skloní tvář svou
v studu a něm.

Tu zkouší, na kámen se položit a zase
povstat, jak u jiných toho snad svědkem byl,
a ukolébati pak tebe namáhá se
z úzkosti, že tvé probdění již prozradil.

Neb kdo tě cítí, nemůže se tebou honositi;
jest uleknut, úzko mu o tebe a bez slova
všem cizím uniká, že mohli by tě zřítí:

ty jsi ten zázrak v zprahlé poušti žití,
jenž náhle potká prchající z domova.

S dne okraje hodina pouhá
a zem hotova vším býti teď.
Rci, má duše, kam tvá chce touha:

Buď stepí, step do dálky veď
mohyl dávných, pradávných plna
vždy větších a neznámých již,
kdy zem dávno, v hladinu vlna
zašla a měsíc jde výš.

Ustav se, ticho. A v sobě
i věci (jsou v dětství, kdy dobří
jsme, povolní dotekům).

Buď stepí, buď stepí, buď stepí,
snad přijde i stařec v té době,
sotva od noci rozlišen, slepý,
a vnese svou slepotu obří
v můj naslouchající dům.

Tak sedí a hledí až k jitru,
ne mimo, do svých jen dum;
jemu je všechno v nitru,
nebe i step i dům.

Jenom písně jsou ztraceny v hlúši
a nikdy jich nepočne zas;
z mnoha tisíců uší
vypil je vítr a čas;
ó těch bláhových uší.

A přec: ve mně podivná tíseň,
jak byl bych mu každou tu píseň
v sobě schraňoval, prchavou.

Mlčí za bradou třaslavou,
chtěl by najít se zas nad hlubinou
těch melodií svých.
K jeho kolenům přistoupím, tich:

a zpět jeho písně v něj řinou
v zurčících ručejích.

RAINER MARIA RILKE : KNIHA O MNIŠSKÉM ŽIVOTĚ

Vyšlo jako stodvacátýdruhý svazek Dobrého Díla v červnu léta Páně 1937.
Z němčiny přeložil Samuel Verner. Vytiskl Jan Mucha ve Velkém Meziříčí
100 výtisků na ofsetu, z nichž tento má číslo

DEO GRATIAS